

Два трупи

Степан Руданський

===== 1 =====

Так-то було на Вкраїні
Давньою порою...
Над дорогою могила
Заросла травною;
На могилі хрест високий
Набік похилився,
Під хрестом, як голуб сивий,
Дід старий молився.
Свита в поросі біліє,
Поясок із лика,
Через плечі подорожня
Торба невелика.
Він із Криму утікає
Від орди лихої.
Із неміг – і в бога просить
Помочі святої:
"Вивів ти мене з неволі
Сильною рукою,
Не карай же на чужині
Смертю лихою.
Як умру я на чужині,
Хто мя поховає?
Хіба ворон чорнокрилий
Тіло общипає!..
Як умру я на чужині,
Хто буде молитись?
Чим буде душа голодна
По смерті живитись?
Запровадь мене додому,
Меж мою родину:
Там без жалю і без скарги
Білий світ покину.
Там мої холодні очі
По смерті закриють,
І бездушне моє тіло

В тихий гріб заріють.
І хоч раз на рік за душу
Грішную згадають
І на гріб мій попоїсти
Старців покликають.
Боже вічний! Боже дивний!
Боже, дай мні силу
Повернутись, повидати
Родиноньку милу".
І забив він три поклони,
І перехрестився.
І в далеку дорогу
Знов іти пустився.
Всюди тихо, всюди ясно,
Вітерок лиш віє,
Іздалека край дороги
Чорний ліс синіє.

===== 2 =====

Повійнули вітри буйні,
Хмара наступила
І по небі розвинула
Свої чорні крила;
Сумно шепче ліс дрімучий,
Ворони літають
І, здається, своїм криком
Бурю накликають.
Серед лісу стара липа
Віка доживає,
А під липою розбійник
Думоньку гадає;
"Не шуми ти надо мною,
Липонько старая;
Не шуми! най розвинеться
Дума молодая!
Я з думою молодого
Усе позабуду
І з проклятою журбою
Незнакомий буду.
Позабуду, як татари

Батька полонили;
Позабуду, як проводив
Неньку до могили,
Як рідня мене цуралась,
Як я ріс в недолі,
Як чужії надо мною
Знущались доволі.
Я скитався сиротою,
Гірко мені було!
Та тепер моє все горе
Щезло, проминуло!..
Я щасливий! маю хату,
Маю батька, неньку
І до свого щастя всього
Жінку молоденьку.
В мене хата - ліс чорненький,
Жінка - ніч темненька!
В мене батько - ніж остренький,
А рушниця - ненька.
Чи хто їде, чи йде пішки, -
Віддає, що має:
Душу лиш бере з собою,
Тіло покидає.
Лиш сьогодні, як на тее,
Щастя не ведеться.
Либонь, мені без вечері
Спати доведеться.
Але ні!.. Іде дідуньо,
Та ще й з калитою.
Що ж, дідуню, поділюся,
Абощо, з тобою?.."
І піднявся, за рушницю
Живо ухватився!..
Бах рушниця!.. Дід валиться
От і повалився...

==== 3 ====

Зашуміла дібровонька
Листом зелененьким
Заплакала чорна хмара

Над дідком стареньким.
Но без серця і без жалю,
Без сльози гіркої
Поспішає розбіяка
До добичі свої.
Прибігає, нахилився,
Побілів, змінився
І на землю сировую
Деревом звалився:
"Убив батька!.. Що ж ти вдіяв?
Що вчинив, небоже?!
Годі, годі в світі жити!
Убий мене, боже!.."
А тим часом чорна хмара,
Як орда, збиралась
І над лісом, як безодня,
Раптом розірвалась.
На minutу чорне небо
Запалахкотіло
І погасло, і по небі
Страшно загриміло!..
Вдарив в липу грім тріскучий
Липа розкришилась,
І луна кругом по лісі
Дико розкотилась...
І полився дощ із неба
Цілою рікою,
І що було, мало бути, -
Все закрив собою!..

.....
.....
.....
.....

Через день на білім світі
Все повеселіло.
Пролетіли чорні хмари,
Небо засиніло...
Тихо-тихо по діброві;
Вітерок не віє,

Лиш під липою розбитой
Два умерших тліє.
І ніхто їх не ховає,
І ніхто не плаче, –
Тільки ворон чорнокрилий
Там порою кряче!..
І ніхто їх не ховає,
Сліз не проливає, –
Лиш роса з дубів поволі
Жалібно стікає.
Подорожній! хто б ти не був,
Зумилосердися:
Поховай їх! – і за душі
Богу помолися!